

משק הבקר ותכנונו

לדעתי, "משק־שדה" והוא מתנהל ע"י אדמי־ניסטרציה בעלת־נסיון רב; והננו עדים לכך שדוקא משק זה נכשל כבר בכמה שטחים; הוא ניגש לגדל סוגי מזון בסיסיים, כגון בטטות, ונוכחנו שהיה הכרח להפקירם בשדה מבלי לאסוף אותם כל עיקר, כיוון שלעקרות הבית שלנו לא היה חפץ בהם. וכתוצאה מזה באו גם פיטורים של עובדים במפעלים אלה. מנסיון זה אנו למדים, שהייצור החקלאי שיתבסס על התכנית של "משק־שדה" ויאור־גן כפי שמטיפים לכך, בחלקו הרב בצורת מפעלים אדמיניסטרטיביים, יביא לידי התהווה תו של מעמד שכירים שמבחינה חברתית יהיו נתונים לשבט או לחסד עקב התמורות והתנודות בקונינקטורה; ולא יהיה זה מעמד מושרש בקרקע שקיומו על כל פנים מובטח תודות למזונות המגוונים שהוא מייצר בראש וראשונה למשפחתו הוא.

טוענים עוד שיש הכרח בהגבלת התפס־טות ענף הבקר מחמת החשש לשיווק. כיום אנו עדים כבר למשבר מסוים בענף, וזה בעי־קר בגלל היבוא (בחצי חנם) של חמאה וגבינה מארצות הברית. האם התכנון של המשק החקלאי שלנו צריך להיות מושפע מתופעה ארעית מעין זו? הן לא לעולם יציפו אותנו בתוצרת זו! ואפילו בתנאים של היום יש הכרח לווסת את שיווק תוצרת חוץ הזולה ולהגן על הייצור המקומי שלא יבולע לו.

כפר־חזירות, סוף יולי 1954 הרצל נחורסקין

ענף גידול הבקר בארץ נתון בזמן האחרון להתקפות מצד מוסדות התכנון של המשק החקלאי. לכמה נקודות שבתכנון ניתן פרסום רב, ובכינוס מיוחד שנתקיים במרכז החקלאי בחודש אפריל ש.ז. נדרשנו, אנחנו הבוקרים, להסכים למגמות החדשות התובעות את ההג־בלה בהתפתחותו של ענף הבקר בארץ. מוע־צת ה. מ. ב. מצאה לנחוץ לדון באופן מיוחד בשאלה זו ולהשמיע את דעתה. אנו נתונים לרושם שה"תכנון לחוד ופיתוח המשק לחוד", ולכן אין להניח שגורל התפתחותו של ענף הבקר ייחתך ויקבע ע"י התיכנון בלבד.

יש כמה סימנים המעידים על כך, כי הנה מצד אחד מטיפים לביסוס כלכלתנו בכיוון הייצור של מזונות החסרים עד עתה (לחם, סוכר, שמן וכו') ומצד שני מקיימים רמת־תזונה שהיא בסתירה מוחלטת לאפשרויות שלנו. נתבונן נא מהו המצב מבחינה זו: מצד אחד דוגלים ב"משק השדה" ומתרעים על המחסור בלחם וכדומה מתוצרת הארץ ומאידך גיסא מלעיטים כמויות עצומות של חישים וגרגירים אחרים לאפרוחים ולבעלי כנף אחרים, שבהיקפם עולים בהרבה על מה שתוכנן; וכל זה כדי לספק תוספת ביצים ובשר דוקא. יש לבחון אם בדרך כלל ניתן לשנות באופן יחסי את תפריט המזונות של האוכלוסין. ואין להניח ש"משק השדה" יפ־תור את כל הבעיות. הנה לעינינו הדוגמה של מעשי "יכין-חקל"; מוסד זה מקיים,

ויטמינים. שמן דג משנה את המצב מקצה לקצה. המחסור בוויטמינים הביא עד לנשירת שערות אצל עגלים מספר.

2. לדעתו ולדעת הח' דוד מנוה־יער כדאי יותר לעבור לשיטה של 150 ליטר חלב מלא ו־20 ק"ג קמח חלב, במקום 50 ליטר חלב מלא ו־40 ק"ג קמח חלב לעגל עד הגמילה. אמנם הזנה זו יקרה בעשר ל"י, לערך, אולם אין כל ספק שעגל כזה יוסיף 6 ק"ג בשר, ששוויים עשר ל"י, ואף יעלה בהרבה על כך; וכן יפחת מספר העגלים המדולדלים עקב השלשול והמחלות.

נהלל, מרץ 1954